

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра економічної та соціальної географії і туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Майя НІКОЛАЄВА

09

2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 7 Транспорт та послуги

Спеціальність: 13 Туризм та рекреація

Освітньо-професійна програма: «Туризм»

Робоча програма навчальної дисципліни «Правове регулювання туристичної діяльності». Одеса : ОНУ, 2025. 18 с.

Розробник: **Гетьманенко Анастасія Олександрівна**, викладач кафедри економічної та соціальної географії і туризму геолого-географічного факультету

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № 1 від «29» 08 2025 р.

Завідувач кафедри

[Signature]
(підпис)

(Віталій СИЧ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП «Туризм»

[Signature]

(Віталій СИЧ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) геолого-географічного факультету

Протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.

Голова НМК

[Signature]
(підпис)

(Віталій СИЧ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № ____ від «____» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № ____ від «____» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Очна форма навчання	Заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 4 годин – 120 залікових модулів – 1 змістових модулів – 2	Галузь знань <u>І Транспорт та послуги</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>ІЗ Туризм та рекреація</u> (код і назва) Рівень вищої освіти: <u>Перший (бакалаврський)</u>	<i>Обов'язкова дисципліна</i>	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	-й
		<i>Семестр</i>	
		1-й	-й
		<i>Лекції</i>	
		24 год.	год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		16 год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		80 год.	год.
		Форма підсумкового контролю: залік – 1 сем.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Правове регулювання туристичної діяльності» – це оволодіння теоретичними знаннями у галузі правового регулювання туристичної діяльності в Україні, здобуття навичок правильного тлумачення та застосування норм права у своїй професійній діяльності, а також формування вмінь приймати аргументовані рішення з конкретних питань у сфері туристичних правовідносин.

Завдання:

- навести визначення основних понять та категорій у сфері туризму та правового регулювання туристичної діяльності;
- ознайомитися з предметом, методами та принципами правового регулювання туристичної діяльності;
- розглянути основні нормативно-правові акти України та міжнародно-правові акти у сфері туризму;
- проаналізувати правові засади організації та здійснення діяльності суб'єктів туристичного ринку;
- визначити інструменти державного регулювання і контролю у сфері туризму;
- охарактеризувати систему органів державної влади та місцевого самоврядування, що здійснюють регулювання у сфері туризму;
- дослідити правові механізми захисту прав та інтересів споживачів туристичних послуг;
- з'ясувати правові аспекти організації міжнародного туризму та співробітництва України у туристичній сфері.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) **загальні**: **K01**. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена компетентності суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; **K06**. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; **K09**. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми; **K10**. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; **K14**¹. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

б) **спеціальні (фахові, предметні)**: **K30**. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

Очікувані результати навчання.

Програмні результати навчання: **ПР01**. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів; **ПР10**. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна); **ПР11**. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності; **ПР20**. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- основні поняття, предмет, метод та принципи правового регулювання туристичної діяльності;
- правовий статус суб'єктів туристичних правовідносин;
- нормативно-правові акти України та міжнародно-правові акти, що регулюють туристичну діяльність;

- організаційно-правові форми та умови провадження туристичної діяльності в Україні;
- порядок укладання та виконання договорів у сфері туризму;
- правові засади страхування у сфері туризму;
- порядок ліцензування, сертифікації та стандартизації туристичних послуг;
- механізми захисту прав споживачів туристичних послуг;
- види та підстави юридичної відповідальності за порушення законодавства у сфері туризму;
- особливості правового регулювання окремих видів туризму.

вміти:

- правильно тлумачити та застосовувати норми національного законодавства у сфері туризму для розв'язання практичних завдань;
- користуватися нормативно-правовими базами та офіційними джерелами інформації для пошуку потрібних нормативно-правових актів та документів;
- складати та аналізувати договори у сфері надання туристичних послуг;
- оцінювати діяльність суб'єктів туристичного ринку з точки зору дотримання правових вимог;
- організовувати та будувати правову роботу підприємства у сфері туризму;
- визначати види правопорушень у сфері туризму та пропонувати правові шляхи їх запобігання і вирішення;
- формувати практичні рекомендації щодо удосконалення правового регулювання туристичної діяльності.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні засади правового регулювання туристичної діяльності.

Тема 1. Основи правового регулювання туристичної діяльності.

Туристична діяльність як об'єкт правового регулювання. Понятійний апарат у сфері туризму за законодавством України. Історичні етапи розвитку туризму. Класифікація туризму. Предмет та методи правового регулювання. Державне регулювання туристичної діяльності. Основні нормативно-правові акти, які регламентують туристичну діяльність в Україні. Міжнародно-правові акти у сфері туризму.

Тема 2. Суб'єкти туристичних правовідносин.

Поняття туристичних відносин. Суб'єкт, об'єкт та зміст туристичних правовідносин. Суб'єкти туристичних відносин: поняття, склад та правовий статус (суб'єктивні права й юридичні обов'язки: правові принципи та юридичні гарантії; законні інтереси; правосуб'єктність; юридична відповідальність). Правовий статус суб'єктів туристичної діяльності. Правовий статус органів державної влади в сфері туризму. Органи державної влади, що здійснюють регулювання в сфері туризму (загальної та спеціальної компетенції). Туристи як суб'єкти туристичних правовідносин. Суб'єктивні права, свободи та юридичні обов'язки туристів та екскурсантів.

Тема 3. Організаційно-правові засади здійснення туристичної діяльності.

Основні організаційно-правові форми господарювання у сфері туризму. Поняття та види суб'єктів підприємницької діяльності. Юридичні особи та фізичні особи-підприємці як суб'єкти підприємницької діяльності в туризмі. Державна реєстрація суб'єктів туристичної діяльності. Поняття та порядок проведення державної реєстрації та інших реєстраційних дій суб'єктів господарювання. Підстави відмови у державній реєстрації. Ліцензування туристичної

діяльності: ключові поняття та цілі. Органи ліцензування туроператорської діяльності. Ліцензійні умови провадження туроператорської діяльності: кадрові вимоги; організаційні вимоги; технологічні вимоги до провадження туроператорської діяльності. Сертифікація та стандартизація у сфері туризму: основні поняття та принципи.

Тема 4. Договірні відносини в сфері туризму.

Загальні положення про договір. Поняття, функції та зміст договору. Правові аспекти взаємодії суб'єктів туристичної діяльності з туристами. Правові засади укладення договорів на туристичне, готельне та екскурсійне обслуговування. Права й обов'язки сторін. Відповідальність за невиконання договірних зобов'язань. Правові аспекти договірних відносин між туроператорами, турагентами та страховими компаніями. Правові підстави укладення агентського договору, його особливості. Види договорів у сфері туризму за законодавством України.

Тема 5. Туристичні формальності та безпека туризму.

Загальні положення забезпечення безпеки туризму. Види ризиків у сфері туризму: правові заходи запобігання. Поняття, види та функції туристичних формальностей. Поліцейські формальності. Паспортні та візові формальності. Митні та валютні формальності. Медико-санітарні формальності. Формальності безпеки.

Змістовий модуль 2. Правове регулювання окремих аспектів та видів туристичної діяльності.

Тема 6. Правове забезпечення страхування в туристичній діяльності.

Поняття страхування в туризмі. Учасники страхування. Правові засади укладення договору страхування в туризмі, його основні елементи. Укладання та початок дії договору страхування, припинення дії та недійсність договору страхування. Основні види страхування та особливості правового регулювання в туризмі. Обов'язкове медичне страхування туристів і страхування від нещасного випадку; страхування цивільної відповідальності туриста; страхування відповідальності суб'єкта туристичної діяльності; майнове страхування. Асистанс та його особливості.

Тема 7. Юридична відповідальність за порушення у сфері туристичної діяльності.

Поняття та види правової поведінки. Поняття правопорушення та його ознаки. Види порушень законодавства України в галузі туризму: загальні положення. Контроль за діяльністю в галузі туризму. Поняття та підстави юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності за правопорушення у сфері туризму. Адміністративні правопорушення та відповідальність за їхнє вчинення. Цивільно-правова відповідальність: загальні положення. Дисциплінарна відповідальність у сфері туризму. Кримінальна відповідальність у галузі туризму.

Тема 8. Всесвітня туристична організація (UN Tourism) як основний регулятор міжнародного туризму.

Історія створення UN Tourism. Пріоритети організації. Структура та керівні органи UN Tourism. Основні напрями діяльності. Спеціальні комітети та особливості їх діяльності. Співробітництво України з UN Tourism.

Тема 9. Особливості правового регулювання окремих видів туризму.

Основні види туризму за законодавством України. Правові засади функціонування екологічного (зеленого) туризму в Україні. Особливості правового регулювання сільського туризму в Україні та у світі. Європейський досвід правового регламентування розвитку сільського туризму. Темний туризм в Україні: правові та етичні аспекти.

Тема 10. Виклики та перспективи правового регулювання туристичної діяльності в умовах сучасних глобальних змін в Україні.

Глобальні чинники, що впливають на правове регулювання туристичної діяльності. Співвідношення міжнародних стандартів та національного туристичного законодавства.

Прогалини та суперечності у чинній нормативно-правовій базі. Правове регулювання сталого, екологічного та соціально відповідального туризму.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб.	с. р.		л	п/с	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Загальні засади правового регулювання туристичної діяльності										
Тема 1. Основи правового регулювання туристичної діяльності	11	2	1		8					
Тема 2. Суб'єкти туристичних правовідносин	9	2	1		6					
Тема 3. Організаційно-правові засади здійснення туристичної діяльності	12	2	2		8					
Тема 4. Договірні відносини в сфері туризму	12	2	2		8					
Тема 5. Туристичні формальності та безпека туризму	16	4	2		10					
Всього за ЗМ 1	60	12	8		40					
Змістовий модуль 2. Правове регулювання окремих аспектів та видів туристичної діяльності										
Тема 6. Правове забезпечення страхування в туристичній діяльності	9	2	1		6					
Тема 7. Юридична відповідальність за порушення у сфері туристичної діяльності	12	2	2		8					
Тема 8. Всесвітня туристична організація (UN Tourism) як основний регулятор міжнародного туризму	12	2	2		8					
Тема 9. Особливості правового регулювання окремих видів туризму	16	4	2		10					
Тема 10. Виклики та перспективи правового регулювання	11	2	1		8					

туристичної діяльності в умовах сучасних глобальних змін в Україні									
Всього за ЗМ 2	60	12	8		40				
Усього годин	120	24	16		80				

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Загальні засади правового регулювання туристичної діяльності	8
1.	Сутність та мета правового регулювання туристичної діяльності. Коротка характеристика ЗУ «Про туризм». Поняття міжнародного договору, декларації та конвенції. Міжнародно-правові акти у сфері туризму.	1
2.	Поняття туристичних правовідносин. Суб'єкт, об'єкт та зміст туристичних правовідносин. Суб'єкти, які здійснюють та/або забезпечують туристичну діяльність. Права та обов'язки суб'єктів туристичної діяльності. Права та обов'язки туристів та екскурсантів. Центральний орган виконавчої влади у сфері туризму – Державне агентство розвитку туризму України.	1
3.	Поняття суб'єктів господарювання. Основні організаційно-правові форми господарювання у сфері туризму. Порядок проведення державної реєстрації суб'єктів туристичної діяльності. Порядок отримання ліцензії на здійснення туроператорської діяльності. Порядок та підстави анулювання ліцензії. Стандартизація та сертифікація у сфері туризму.	2
4.	Зміст та функції цивільно-правового договору. Специфіка договору на туристичне обслуговування. Агентський договір між туроператором та турагентом. Сутність договору комерційної концесії. Договір франчайзингу у сфері туризму.	2
5.	Сутність та основні види туристичних формальностей. Нормативно-правові акти, що складають правову базу регламентації туристичних формальностей.	2
	Змістовий модуль 2. Правове регулювання окремих аспектів та видів туристичної діяльності	8
6.	Сутність страхування в туризмі. Учасники страхування. Правові засади укладення договору страхування. Види страхування в туризмі.	1
7.	Поняття та ознаки правопорушення. Сутність та підстави юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності та їхні особливості.	2
8.	Етапи інституціонального становлення UN Tourism та її роль у системі міжнародних організацій. Керівні органи та структура UN Tourism: функціональні особливості та напрями діяльності. Пріоритети та стратегічні цілі UN Tourism у сучасних умовах.	2
9.	Класифікація видів туризму відповідно до законодавства України та особливості їх регламентування. Проблемні аспекти удосконалення правового регулювання спеціалізованих видів туризму.	2
10.	Правове регулювання сталого та соціально відповідального туризму: сучасні підходи та проблеми впровадження. Перспективи вдосконалення державної туристичної політики в умовах глобальних викликів.	1
	Разом	16

6. Теми практичних занять

Практичні заняття не заплановані.

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не заплановані.

8. Самостійна робота

	Назва теми	Кількість годин
1.	Еволюція правового регулювання туризму в Україні та світі. Система органів державного регулювання туризму в Україні: структура та повноваження.	8
2.	Структура та особливості туристичних правовідносин: суб'єкт, об'єкт, зміст. Правосуб'єктність суб'єктів туристичної діяльності: види, складові та правові гарантії.	6
3.	Організаційно-правові форми господарювання у сфері туризму: характеристика та відмінності. Проблеми та перспективи вдосконалення системи державного регулювання діяльності суб'єктів туристичного бізнесу.	8
4.	Загальні вимоги цивільного законодавства до укладення договорів у туристичній сфері. Правові засади договору на туристичне обслуговування: структура, істотні умови, ризики. Договори готельного та екскурсійного обслуговування: правовий зміст та спеціальні вимоги. Види договорів між туроператорами, турагентами та страховими компаніями.	8
5.	Зміст Шенгенської угоди. Шенгенська зона та її особливості. Безвізовий режим між Україною та ЄС.	10
	Разом за змістовним модулем 1	40
6.	Нормативно-правова база страхування у сфері туризму: структура, актуальні вимоги, проблеми застосування. Асистанс у міжнародному туризмі: функції та особливості взаємодії зі страховими компаніями.	6
7.	Приклади правопорушень із галузі туризму, за вчинення яких можуть наставати різні види юридичної відповідальності.	8
8.	Механізми взаємодії держав-членів з UN Tourism. Співробітництво України з UN Tourism: здобутки, проблеми та перспективи поглиблення участі.	8
9.	Нормативно-правові засади розвитку екологічного (зеленого) туризму в Україні. Порівняльний аналіз українського та європейського підходів до правового регулювання сільського туризму. Темний туризм: етичні виклики, правові обмеження та практика функціонування в Україні й світі.	10
10.	Особливості правового регулювання туристичної діяльності в умовах воєнного стану в Україні. Правове забезпечення безпеки туристів в умовах воєнних дій та глобальних криз. Правові інструменти підтримки та відновлення туристичних територій, постраждалих від війни.	8
	Разом за змістовним модулем 2	40
	Разом	80

У якості самостійної роботи здобувач може пройти професійні курси/тренінги, професійне стажування, онлайн-курси, громадянську освіту, отримати відповідний сертифікат на освітніх платформах, що може бути зараховано як періодичний, поточний та фрагмент

підсумкового контролю. Пропонуються до розгляду такі курси, які можуть бути визнані як періодичний, поточний контроль та/або бонусні бали (за бажанням здобувача):

Назва освітньої платформи, назва онлайн курсу, короткий опис, посилання	Дотично до теми (та/або Компетентності, результати навчання, що формуються)
Платформа Дія.Освіта. Освітній серіал «Як туристичні ініціативи змінюють громади». Базові знання про туристичну індустрію та її вплив на економіку регіону. URL: https://osvita.diia.gov.ua/courses/how-tourism-initiatives-change-communities	K01; K09. K30. PR01; PR10; PR20.
Tourism Online Academy. Англomовний онлайн-курс «Introduction to International Travel and Tourism Law». Цей курс пропонує всебічний огляд міжнародної політики, нормативних актів та найкращих практик у сфері туризму. URL: https://www.unwto-tourismacademy.ie.edu/product/introduction-to-international-tourism-and-travel-law	K01; K09. K30. PR01; PR10; PR11; PR20.
Академія NTO.UA. Навчальний онлайн-курс «Управління якістю і безпекою в туризмі». Цей курс розкриває теоретичні та практичні аспекти управління якістю в туризмі, стандартизації, сертифікації, безпеці, споживчим вимогам, концепціям TQM, методам оцінки якості та міжнародному досвіду у сфері управління якістю. URL: https://academy.nto.ua/qualityintourism.html	Тема 3. Організаційно-правові засади здійснення туристичної діяльності. Тема 5. Туристичні формальності та безпека туризму. Тема 10. Виклики та перспективи правового регулювання туристичної діяльності в умовах сучасних глобальних змін в Україні. K01; K09. K30. PR01; PR10; PR20.

Здобувач може самостійно обрати ресурси, які будуть відповідати навчальній дисципліні. Для зарахування в якості періодичного, поточного або фрагмента підсумкового контролю здобувач має подати документ, що підтверджує неформальну освіту, програму, зробити опис компетентностей та результатів навчання, сформованих під час неформальної освіти.

Викладач залишає за собою право перевірити сформованість перелічених компетентностей та результатів навчання.

9. Методи навчання

Лекції із застосуванням наочних засобів, презентації, самостійна робота, семінарські завдання, опрацювання нового матеріалу, самостійне опрацювання нового матеріалу, в т.ч. із застосуванням Інтернет-ресурсів.

10. Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточне контрольне опитування, оцінювання семінарських доповідей та виконання індивідуальних завдань; підсумковий контроль – залік. В обов'язковому порядку здійснюється облік відвідування студентами усіх видів занять.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	правильно вирішив більшість практичних завдань; має стійкі навички виконання завдання.
Задовільно	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення

	висновків.	причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом.	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.

Неформальна/інформальна освіта.

Здобувач вищої освіти має право самостійно обрати платформу для неформальної освіти, зміст якої відповідає тематиці дисципліни «Правове регулювання туристичної діяльності».

Результати навчання, здобуті у неформальній/інформальній освіті, визнаються згідно Положення про порядок визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozhennya_neformalna_osvita_2_024_final.pdf).

Для зарахування результатів неформальної освіти здобувач подає викладачеві: документ, що підтверджує факт неформальної освіти (сертифікат або інший офіційний документ); програму курсу або короткий опис змісту; інформацію про сформовані компетентності та результати навчання.

Викладач здійснює експертизу представлених матеріалів та обґрунтовує рішення щодо зарахування або незарахування результатів неформальної освіти як частини самостійної роботи.

Критерієм оцінювання результатів неформальної освіти в межах курсу буде обсяг за кредитами, еквівалентними витраченому навантаженню, та відсотку виконаних завдань у межах курсу.

1 кредит (30 годин) неформальної освіти відповідає 10 балам. У разі виконання здобувачем неповного обсягу завдань курс оцінюється пропорційно відсотку виконання. Наприклад, якщо здобувач пройшов курс на платформі Prometheus, обсягом 1 кредит, та виконав 88% передбачених завдань, то у такому випадку до відповідної теми або змістового модуля зараховується 9 балів (88% від 10 балів).

Максимальна кількість балів, що може бути нарахована за результатами неформальної/інформальної освіти у межах дисципліни, становить **30 балів**.

Оцінюваними є виключно ті результати неформальної освіти, які: відповідають тематиці дисципліни; містять підтверджувальні документи; демонструють здобуття релевантних компетентностей; пройшли експертизу та схвалення викладача.

Незарахування можливе у випадку: невідповідності змісту курсу тематичному полю дисципліни; відсутності підтверджувальних документів; недостатньої якості або сумнівного характеру наданих матеріалів; відсутності чітко визначених результатів навчання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за різними видами робіт

Вид робіт	Бали	Критерії оцінювання
Опитування за питаннями відповідної теми на лекційному занятті	2	Здобувач освіти відповідає правильно на питання викладача, які виникають під час лекційного заняття.
	1	Здобувач освіти відповідає правильно на питання викладача, які виникають під час лекційного заняття, але є незначні неточності.
	0	Здобувач освіти не знає відповіді на питання викладача або взагалі відсутній на занятті.
Участь у семінарських заняттях	5	Здобувач активно та системно бере участь у семінарському занятті; демонструє глибоке знання нормативно-правових актів у сфері туризму та здатність їх критично аналізувати; відповіді є логічними, обґрунтованими та підтвердженими прикладами або правовими аргументами; ініціює дискусії та вносить змістовні пропозиції; відсутні змістові помилки.
	4	Здобувач бере активну участь у занятті; демонструє достатній рівень розуміння матеріалу; відповіді переважно правильні, хоча окремі положення можуть бути подані поверхово або містити незначні неточності; підтримує дискусію, але не завжди поглиблює її.
	3	Участь у семінарі нерегулярна або часткова; здобувач демонструє фрагментарне розуміння нормативного матеріалу; відповіді не завжди є логічно вибудованими; трапляються змістові помилки; участь у дискусіях мінімальна.
	2	Здобувач майже не бере участі в роботі семінару; відповіді поверхові, неповні або містять суттєві помилки; відсутнє розуміння основних правових аспектів теми; не демонструє умінь застосовувати норми законодавства для аналізу конкретних ситуацій.
	1	Здобувач присутній формально; відповіді несистемні, непідготовлені, містять значні помилки; відсутня участь у дискусіях; не володіє матеріалом, необхідним для семінару.
	0	Здобувач відсутній на семінарському занятті або не висловив жодної відповіді упродовж заняття.
	0	Здобувач відсутній на семінарському занятті або не висловив жодної відповіді упродовж заняття.
Виконання індивідуальних завдань	5	Індивідуальне завдання виконано в повному обсязі; здобувач демонструє глибоке розуміння норм національного та міжнародного туристичного законодавства; аналітичні висновки логічно обґрунтовані, наведені посилання на нормативно-правові акти; структура роботи вибудована коректно; відсутні помилки як змістового, так і технічного характеру.
	4	Індивідуальне завдання виконано в повному обсязі; здобувач демонструє достатній рівень розуміння правового регулювання туристичної діяльності; робота містить правильні висновки, однак допускаються незначні неточності або поверховість у деяких положеннях; дрібні технічні чи редакційні помилки не впливають на якість

		виконання.
	3	Індивідуальне завдання виконано не в повному обсязі; окремі положення подано поверхово; здобувач недостатньо впевнено демонструє уміння застосовувати норми туристичного законодавства для аналізу правових ситуацій; можливі окремі змістові помилки або відсутність частини необхідних елементів роботи.
	2	Індивідуальне завдання виконано частково; наявні помилки змістового характеру; аналіз правових норм є фрагментарним або некоректним; здобувач демонструє недостатнє розуміння правового регулювання туристичної діяльності та невміння застосовувати відповідні норми для вирішення практичних завдань.
	1	Індивідуальне завдання виконано у мінімальному обсязі; більшість відповідей є неповними або містять значні помилки; відсутні аналіз, обґрунтування та застосування правових норм; робота не відповідає базовим вимогам до індивідуального завдання.
	0	Здобувач вищої освіти не подав індивідуальне завдання або був відсутній при необхідності його захисту.
Проходження за тематикою дисципліни тренінгу, участь у вебінарах, майстер-класах, онлайн-курси	10	Звітання за результатами участі у відповідних заходах (сертифікат, свідоцтво, грамота, диплом інший документ, що підтверджує вміння, що набув здобувач вищої освіти під час навчання).
	5	Курс не завершено в повному обсязі, представлено підтверджувальні документи.
	0	Курс не завершено в повному обсязі, не надано підтверджувальних документів.

11. Питання для підсумкового контролю

Змістовий модуль 1. Загальні засади правового регулювання туристичної діяльності

1. Поняття та мета правового регулювання туристичної діяльності.
2. Предмет та методи правового регулювання.
3. Сутність державного регулювання в галузі туризму.
4. Класифікація нормативно-правових актів, що регламентують туристичну діяльність в Україні.
5. Міжнародно-правові норми в сфері туризму.
6. Правовий статус суб'єктів туристичної діяльності.
7. Характеристика органів загальної та спеціальної компетенції, що здійснюють державне регулювання в сфері туризму.
8. Суб'єктивні права та юридичні обов'язки туристів і екскурсантів.
9. Порядок державної реєстрації суб'єктів туристичної діяльності.
10. Поняття та правове значення ліцензійних умов туроператорської діяльності.
11. Порядок та підстави анулювання ліцензії.
12. Методи стандартизації.
13. Сутність сертифікації в туризмі.
14. Поняття та функції договору.
15. Порядок укладання агентських договорів між туроператором та турагентом.

16. Правова природа договору на туристичне обслуговування.
17. Характеристика договору на готельне обслуговування.
18. Характеристика договору на екскурсійне обслуговування.
19. Сутність безпеки в туризмі.
20. Види ризиків у сфері туризму та правові заходи їх запобігання.
21. Поняття та види туристичних формальностей.
22. Поліцейські формальності.
23. Паспортні та візові формальності.
24. Митні та валютні формальності.
25. Медико-санітарні формальності.

Змістовий модуль 2. Правове регулювання окремих аспектів та видів туристичної діяльності

1. Поняття страхового полісу в туризмі за законодавством України.
2. Характеристика договору страхування в туризмі та порядок його укладання.
3. Основні види страхування в туризмі.
4. Види порушень законодавства України в галузі туризму: загальні положення.
5. Поняття та ознаки юридичної відповідальності.
6. Функції юридичної відповідальності.
7. Види юридичної відповідальності в туризмі.
8. Підстави притягнення до юридичної відповідальності.
9. Порядок відшкодування шкоди, завданої порушенням законодавства у галузі туристичної діяльності.
10. Етапи інституціонального становлення UN Tourism та її роль у системі міжнародних організацій.
11. Керівні органи та структура UN Tourism: функціональні особливості та напрями діяльності.
12. Пріоритети та стратегічні цілі UN Tourism у сучасних умовах.
13. Спеціальні комітети UN Tourism та особливості їх діяльності.
14. Співробітництво України з UN Tourism.
15. Класифікація видів туризму відповідно до законодавства України та особливості їх регламентування.
16. Правові засади організації та розвитку екологічного (зеленого) туризму в Україні.
17. Нормативно-правова база, що регулює діяльність у сфері екологічного туризму.
18. Особливості правового регулювання сільського туризму в Україні та у світі.
19. Правові механізми підтримки та стимулювання сільського туризму в Україні.
20. Темний туризм: поняття, правові особливості організації та нормативні обмеження.
21. Правове регулювання сталого туризму: зміст, принципи та механізми реалізації.
22. Соціально відповідальний туризм: правові вимоги, інструменти та механізми його забезпечення.
23. Міжнародні стандарти у сфері туризму та їх вплив на формування національного туристичного законодавства України.
24. Вплив кризових глобальних чинників (військові конфлікти, пандемії, економічні кризи) на правове регулювання туризму в Україні.
25. Перспективи вдосконалення системи державного регулювання туристичної діяльності в умовах глобальних змін.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок студентів на практичних заняттях

Поточний контроль										Підсумковий контроль (залік)	Сума балів
Змістовий модуль № 1					Змістовий модуль № 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	15	100
8	8	8	8	10	8	8	8	10	9		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	дуже добре	
75-84	C	добре	
70-74	D	задовільно	
60-69	E	допустимо	
30-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

Робоча програма та силабус навчальної дисципліни; опорні конспекти лекцій; мультимедійні презентації; плани семінарських занять; навчально-методичні матеріали та питання для поточного і підсумкового контролю; ілюстративні матеріали (карти, схеми, рисунки).

14. Рекомендована література

Основна

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.2003 № 755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>

4. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/222-19#Text>
5. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України : Закон України від 21.01.1994 № 3857-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3857-12#Text>
6. Про страхування : Закон України від 18.11.2021 № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
7. Про туризм : Закон України від 15.09.1995 № 324/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>
8. Брусільцева Г. М., Зима О. Г. Правове регулювання туристичної діяльності [Електронний ресурс] : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 214 с. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/22468/1/2019-%D0%91%D1%80%D1%83%D1%81%D1%96%D0%BB%D1%8C%D1%86%D0%B5%D0%B2%D0%B0%20%D0%93%20%D0%9C,%20%D0%97%D0%B8%D0%BC%D0%B0%20%D0%9E%20%D0%93.pdf>
9. Дьордяк О. В. Міжнародно-правове регулювання діяльності з надання туристичних послуг : монографія. Київ : Фенікс, 2021. 180 с.
10. Козловський Є. В. Правове регулювання туристичної діяльності : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2015. 272 с.
11. Правове регулювання туристичної діяльності : навч. посіб. Уклад. О. Д. Король та ін. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2022. 232 с. URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6351/%D0%9D-135_Korol_Skutar_Anipko_Pravove_28-12-2022%20%281%29.pdf

Додаткова

1. Деякі питання діяльності Державного агентства розвитку туризму : Постанова КМУ від 24.12.2019 № 1162. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1162-2019-%D0%BF#n11>
2. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
3. Про затвердження Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності : Постанова КМУ від 11.11.2015 № 991. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-2015-%D0%BF#Text>
4. Влащенко Н. М., Тонкошкур М. В. Нормативно-правове регулювання розвитку рекреаційно-туристського комплексу. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2019. Том 30 (69). № 4. С. 97–102. DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/69-4-17>
5. Гетьманенко А., Яворська В. Правові аспекти збереження та використання історико-культурної спадщини Одещини. Культурна спадщина та природно-ресурсний потенціал у розвитку туризму та громад: наукові засади, практики, колаборація : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 21 листопада 2025 р.). К. : ТОВ «Геопринт», 2025. С. 156–159.
6. Збірник нормативно-правових актів сфери охорони культурної спадщини (в редакції станом на лютий 2025 р.) / упоряд. Ліхолетов Я. В., Вицина Д. С., Лядова А. І., Гусейнов Р. А.. Київ : УДІКС, 2025. 805 с. URL: <https://mcsc.gov.ua/wp-content/uploads/2025/04/zbirnyk-normatyvno-pravovyh-aktiv-sfery-ohorony-kulturnoyi-spadshhyny.pdf>
7. Моца А. А. Особливості правового регулювання туристичної діяльності в умовах воєнного стану в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. Ужгород, 2023. Том 1. № 78. С. 372–378. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.78.1.60>
8. Остропольський В. Л. Правове забезпечення розвитку екологічного туризму в Україні: сучасний стан та перспективи. *Науковий вісник Ужгородського*

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrstat.gov.ua>
2. Наукова бібліотека ОНУ імені І. І. Мечникова. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lib.onu.edu.ua/>
3. Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ognb.odessa.ua/>
4. Офіційне інтернет-представництво Президента України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/>
5. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua>
6. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації (UN Tourism). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.untourism.int/>
7. Офіційний сайт Державного агентства розвитку туризму України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.tourism.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Національної туристичної організації України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://nto.ua/index_ua.html